

Luigi Pirandello és conegut a l'Estat espanyol sobretot per la seva obra dramàtica, però l'autor italià va ser també un gran conreador del conte, com queda demostrat en aquesta antologia de les seves millors peces. El seu univers –habitualment de personatges de classe baixa-mitjana– es mostra amb tot el seu esplendor.

Els millors contes de Pirandello

La tragedia de un personaje

Luigi Pirandello
El Acantilado
574 pàgines

Luigi Pirandello (Agrigento, Sicília, 1867-Roma, 1936) és un dels grans mestres de la literatura universal. El llibre que presentem avui és ben bé una autèntica joia. Es tracta d'una selecció dels seus millors contes, quaranta-tres magnífics relats disposats en ordre cronològic.

Pirandello va estudiar a les universitats de Roma i Bonn. Va ser professor de literatura italiana a l'Escola Normal Femenina de Roma entre els anys 1897 y 1921, quan la seva creixent reputació com a escriptor li va permetre dedicar-se completament a la seva carrera literària. Es va fer mundialment conegut el 1921 per la publicació de *Sis personatges en busca d'autor*, i va obtenir el premi Nobel de Literatura el 1934.

Al nostre país, les obres més conegudes de l'autor sicilià són les teatrals, els protagonistes de les quals solen pertànyer a la classe mitjana-baixa. Són professors mal pagats, capellans de sotana ratada i propietaris de pensions. És en aquestes obres que es reflecteixen les idees filosòfiques de l'autor, l'existència d'un arrelat conflicte entre l'instint i la raó que obliga els personatges a una vida plena d'incoherències grotesques.

Pirandello va expressar el seu pessimisme i el seu pesar per la confusa condició de la humanitat a través de l'humor. No obstant això, la seva obra no deixa de tenir un regust amarg en què es reconeix els aspectes absurds de l'existència. Va exercir una gran influència en alliberar el teatre contemporani de les des-

Luigi Pirandello va aconseguir el premi Nobel l'any 1934, poc abans de morir.

gastades convencions que el regien fins aleshores. Va preparar el camí al pessimisme existencialista de Sartre i Anouilh, així com les comèdies de l'absurd de Beckett i Ionesco.

Pirandello va escriure més de 200

«El caràcter grotesc o esperpèntic és present en molts dels relats d'aquesta antologia, i el tràgic és constant»

relats. A *La tragedia de un personaje* (títol d'un dels contes que trobem en aquest volum) n'hi ha una se-

lecció de 43. Com en les seves obres de teatre, destaca d'aquest recull la importància de la categoria social dels personatges, la condició de la dona, la posada al descobert de les convencions socials i les localitzacions on passen les accions. Així, veiem que molts dels personatges masculins que ens presenta pertanyen a la burgesia (generalment metges i juristes) o a la miserable pagesia siciliana. Els personatges femenins habitualment són dones molt joves per casar, vídues molt atractives amb fills o casades amb funcions decoratives. Destaca per sobre de tot el món rural i les petites ciutats de províncies.

Temàticament tenen una forta presència les històries que tracten de l'ànima, la confusió entre realitat i imaginació, la il·lusió i les apa-

rences, l'espiritisme i tot allò que roman ocult, la lluita per fer-se o aconseguir una posició social digna (és a dir, burgesa) i, finalment, en els últims relats, i de forma obsessiva, la mort, tan natural com el suïcidi.

El caràcter grotesc o esperpèntic és present en molts dels relats d'aquesta antologia, marca que caracteritza de forma inequívoca Pirandello. El caràcter tràgic es manifesta de forma constant igual que el relativisme escèptic, sobre el qual construeix la majoria dels relats.

Podem parlar d'una obra obsessiva dominada per l'afany d'entendre la vida i les seves manifestacions. Però sempre a través de l'humor. Un humor negre, de vegades amarg, i sempre transgressor i punyent.

CARLES VILCHES

Novetats

L'afinador de pianos

Daniel Mason
Empúries
380 pàgines

Edgar Drake es guanya la vida afinant pianos a Londres. Però la tardor de 1866 la seva monotonia es veu adulterada quan rep una comunicació del Ministeri de Guerra del Govern britànic on se li demana que es desplaci fins a la colònia de Birmània a afinar el piano de cua de l'oficial metge Anthony Carroll, un militar excèntric que s'ha convertit en peça indispensable de l'exèrcit colonitzador. Drake inicia un llarg viatge per Europa i Àsia que el conduirà a les entranyes de la selva birmana.

Enrique IV

José Luis Martín
Nerea
366 pàgines

Llibre d'història, però enormement entretingut, que explica la vida d'Enric IV (1425-1474). Els cronistes de l'època no es van posar d'acord sobre els fets, i a ells devem els relats i invencions sobre la capacitat sexual del monarca que van ser, sobretot, armes polítiques per justificar o negar la validesa als drets de Juana la Beltraneja, la seva filla, o Isabel la Catòlica, la seva germanastra.

Els somnis

Miquel Bauçà
Empúries
173 pàgines

Escrit a cavall entre el poema-discurs i el diccionari versificat, *Els somnis* submergeix el lector en un gènere poètic ben particular i força sorprenent. Bauçà defineix tot allò que li passa pel cap –o allò que somia–, i hi tenen cabuda els cavalls, els pecats, els hebreus, els àngels, la reconciliació... Bauçà creu, segons pròpia confessió, que els somnis són l'últim refugi que tenim per viure lliurement la nostra humanitat i la seva qualitat.

Rigoberta Menchú

Montserrat Minobis
Pòrtic
143 pàgines

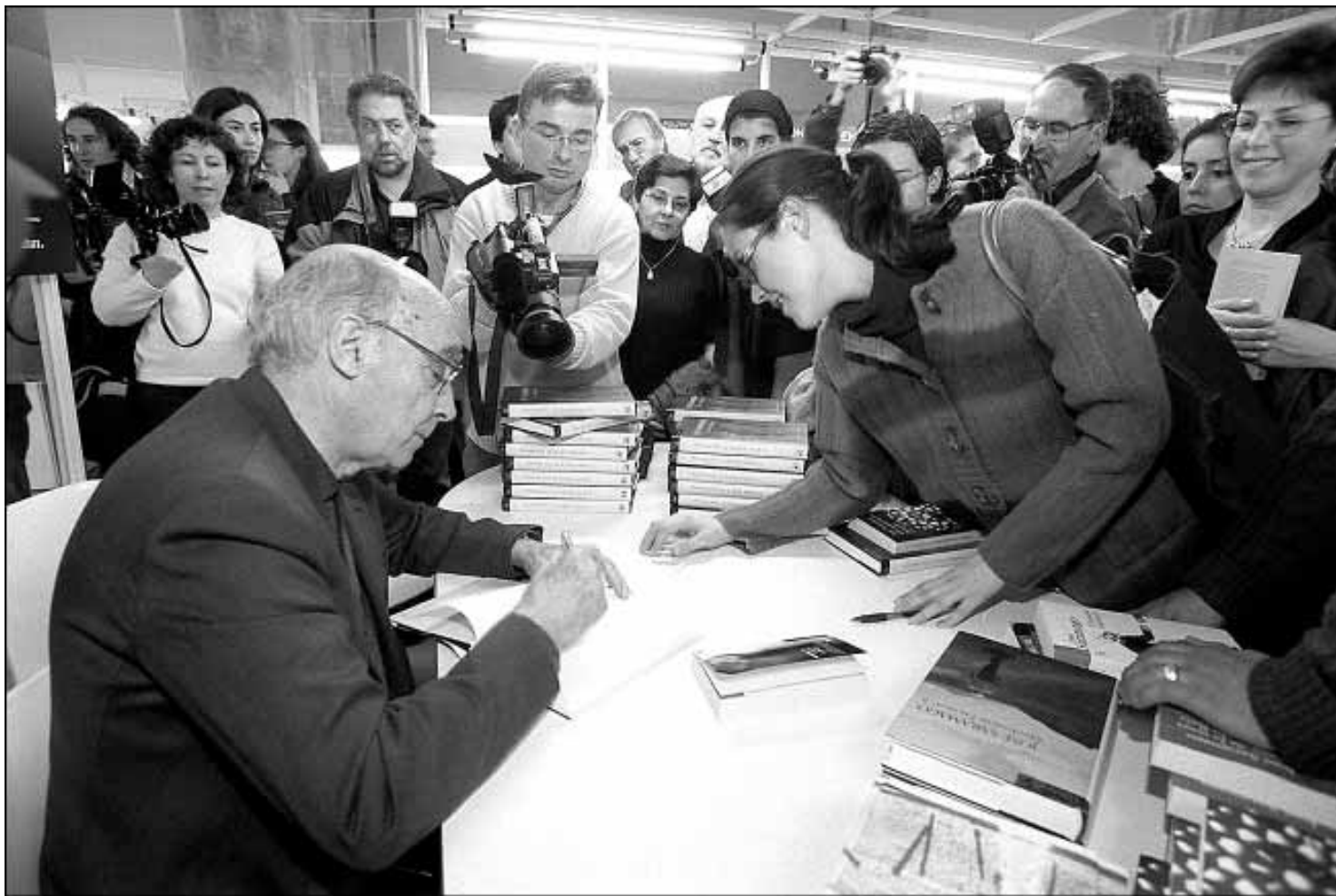
El sisè volum que l'editorial Pòrtic dedica a la seva col·lecció «Dones del segle XX» porta per subtítol *La veu dels indígenes*. És que Rigoberta Menchú va ser guardonada als 33 anys amb el premi Nobel de la Pau. Per primer cop, la lluita pels drets humans d'una jove indígena era reconeguda. Menchú havia viscut en la seva pròpia pell i la de la seva família la repressió de l'Exèrcit guatemalenc, i això la va esperar.

Els més venuts

CATALÀ	CASTELLÀ
FICCIO	FICCIO
1- El festí de l'amor Charles Baxter La Magrana	1- La sombra del viento Carlos Ruiz Zafon Planeta
2- L'ombra del vent Carlos Ruiz Zafon Planeta	2- El hombre duplicado Jose Saramago Alfaguara
3- L'home duplicat Jose Saramago Edicions 62	3- El afinador de pianos Daniel Mason Salamandra
4- L'afinador de pianos Daniel Mason Empúries	4- Cuerpos sucesivos Manuel Vicent Alfaguara
5- L'última legió Valerio Massimo Manfredi Rosa dels vents	5- Soldados de Salamina Javier Cercas Tusquets
NO FICCIO	NO FICCIO
1- La filla del Ganges. Història d'una... Asha Miró Ara Llibres	1- Mi país inventado Isabel Allende Areté
2- A peu per Andalusia Josep Maria Espinàs La Campana	2- Diario de skin. Un topo en el... Antonio Salas Temas de Hoy
3- Les cuineres de Sils Diversos autors La Magrana	3- Si la naturaleza es la respuesta... Jorge Wagensberg Tusquets
4- El tema del tema Quim Monzó Quaderns Crema	4- El tema del tema Quim Monzó El acantilado
5- Planeta ESO E. Fernandez La Campana	5- Vivir para contarla Gabriel García Márquez Mondadori

Propostes

CATALÀ	CASTELLÀ
Com els crancs Günter Grass Edicions 62 190 pàgines	La multitud errante Laura Restrepo Anagrama 129 pàgines
Relat de l'enfonsament, el gènere de 1945, del <i>Wihelm Gustloff</i> , un creuer amb milers de refugiats a bord, després de l'atac d'un submarí soviètic. Al voltant de nou mil persones, la majoria dones i nens alemanys que fugien de l'avenç de l'Exèrcit Roig, van morir ofegades al mar Bàltic. Paul Pokruefke, el narrador de la novel·la, és un dels pocs supervivents de la catàstrofe. Nascut en un bot salvavides el mateix dia de l'atac, Paul, periodista que viu a Berlín, intenta reconstruir la història d'aquel tràgic fet que ha marcat la vida d'ell i la seva mare, Tulla, que aleshores tenia disset anys i també va sobreviure.	En un alberg per a caminants, en l'últim racó del planeta, es forma un intens triangle de passions contingudes entre una dona desapareguda en els tràfecs de la guerra, un home que per amor es dedica a buscar-la i una estrangera, vinculada a algun organisme de drets humans, que a mida que l'ajuda a buscar-la es va acostant cada cop més a ell. Sobre el teló de fons llisquen en processó fantasmal els milions d'éssers humans que en el seu desplaçament forçat protagonitzen els més grans drames del món contemporani, i que a més són, des de temps llunyans, l'avançament d'una nova civilització.
La confecció d'aquest llistat ha estat possible gràcies a la col·laboració de les llibreries Empúries, Pla Dalmau, Geli, Llibreria 22, Carlemany i La Llibreria, de Girona; Llibreria Masdevall, de Figueres; El Drac, d'Olot; Llibreria Valenti, de Ripoll; Llibreria Sant Jordi, de Blanes, i Les Voltes, de La Bisbal.	

Cues per a la signatura de Saramago

► La Setmana del Llibre en Català va viure ahir una tarda de cues amb la presència del premi Nobel José Saramago, que no va parar de signar llibres per als seus nombrosos seguidors. Dues-centes persones esperaven l'arribada de l'escriptor portuguès, moltes amb dos o tres exemplars a la mà per aconseguir la signatura de l'autor. És la primera vegada que la Setmana ha programat la firma de llibres d'autors estrangers. Ho ha fet amb el Nobel portuguès, que té gairebé tots els seus títols traduïts al català per part d'Edicions 62. Saramago tornarà avui a fer un acte públic: a les 6 de la tarda, a la sala d'actes del rectorat de la Universitat Autònoma de Barcelona, dissertarà sobre la idea de si la literatura està destinada a ser l'últim refugi de la llengua.

XAVIER CARRION

La col·lecció 'Dones del XX' treu les biografies de Rigoberta Menchú i Golda Meir

Redacció
BARCELONA

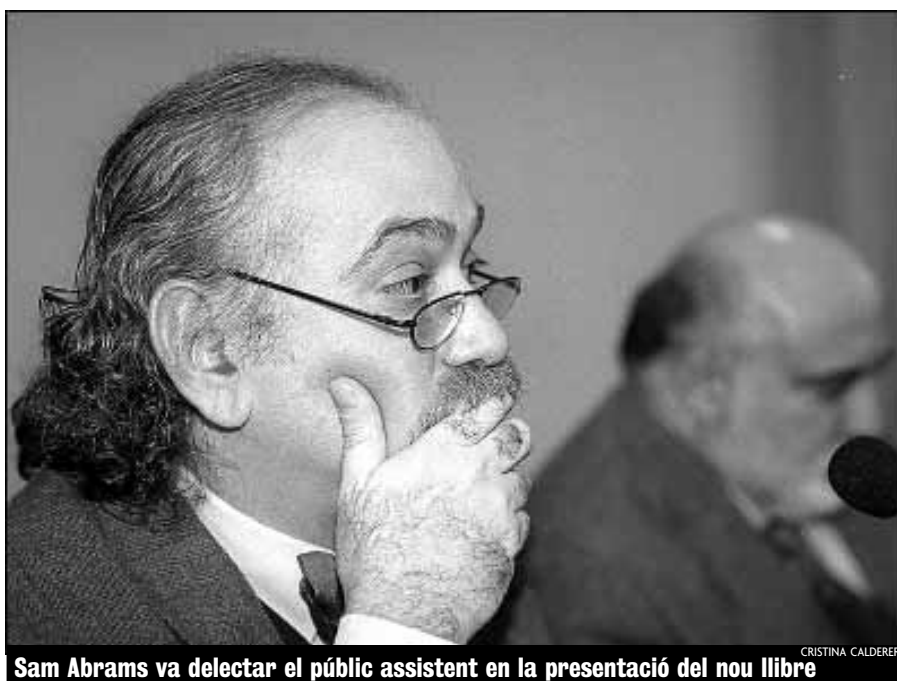
La degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Montserrat Minobis, és l'autora de la biografia de la premi Nobel de la pau guatemalca índia Rigoberta Menchú, defensora dels drets dels indígenes. El llibre apareix dins la col·lecció *Dones del XX*, que publica editorial Pòrtic en col·laboració amb l'Institut Català de la Dona, i ho fa juntament amb una altra biografia, la de la política israeliana Golda Meir, a càrrec de Roser Lluch. Menchú, nascuda el 1959, va rebre el Nobel als 33 anys i en una data significada, el 1992, any del 500 aniversari de la descoberta d'Amèrica, amb tot el que va comportar per al genocidi indi. Descendent dels maies, de petita va recollir cafè i cotó i de jove va viure la brutal repressió que l'exèrcit guatemalenc va perpetrar contra la seva família i el seu poble: el seu pare va morir cremat el 1980 durant un atac de l'exèrcit a l'ambaixada espanyola i la seva mare, assassinada el mateix any. Des de l'exili, va formar-se i va començar el seu activisme a favor dels pobles oprimits. Meir (1898-1978), nascuda a l'URSS i educada als EUA, va acabar sent coneguda com l'àvia d'Israel. Va estar entre els signants de la declaració d'independència de l'Estat d'Israel (1948), va exercir com a ministra en diferents ocasions i va esdevenir primera ministra del 1969 al 1974 pel Partit Laborista.

Desig i sorpresa

Ramon Palomeras

L'ardent Sam Abrams va amorosir els amics en la presentació del seu nou llibre de poemes

El bigoti de Sam Abrams relluïa satisfacció. De motius no n'hi faltaven. La presentació del nou poemari d'aquest escriptor, traductor i poeta era la principal raó. El segon motiu de satisfacció encara no és moment de d'explicar-lo. Sam Abrams (1952, Beckley, Virgínia de l'Oest, Estats Units) va arribar a Catalunya ara farà uns trenta anys amb una beca d'estudis. I encara no deu haver acabat els estudis, perquè des d'aleshores no s'ha mogut d'aquest petit país. Amb un parlar pausat i entenedor, amb paraules deleroses de despenjar-se del seu bigarrat bigoti, Abrams va presentar *Into Footnotes All Their Lust. Tot el desig a peu de plana* (Proa), un poemari bilingüe sense "cap tipus d'innovacions", com va reconèixer ell mateix, "basat en temes de la vida quotidiana". "Escric des de la vida, no des dels llimbs", va aclarir. Amb un tarannà cadenciós i plàcid, sense deixar-se emportar pel desig malatís, Abrams no es va estar de recitar certs poemes a la predisposada concurrència. I és que alguna cosa s'estava coent. Un secret que fluïa en l'aire, però que ni l'autor era capaç d'ensumar. Abrams va començar a recitar -en anglès- allò que seguidament reproduïa el traductor del llibre, Enric Sòria, -en català, of course-, mentre rere d'ells unes imatges, lligades als versets que recitaven, anaven recobrint amb avidesa la bava dels assistents. Per començar, Abrams va esmentar la seva mare. "El teu record [el de la seva mare] jau soterrat dins meu i he esdevingut per tu tomba vivent", com escriu a *Dia de Tots Sants*.

Sam Abrams va delectar el públic assistent en la presentació del nou llibre

CRISTINA CALDERER

Seguidament, va arremetre, a *Llar d'ancians*, contra aquest nostre món brutal que oblidia la gent gran, tot evocant el tema clàssic del *carpe diem*. Així mateix, Abrams no es va estar de fer d'advocat dels pobres i va recordar la figura -no sempre reconeguda i sempre envoltada de polèmica- de l'home del temps. "I és que cada dia escoltem, cauts, les previsions / amb l'esperança vana que el pronòstic ens done / alguna garantia", gargoteja amb delit en favor de l'home del temps en aquest nou poemari. I per

continuar amb contratemps quotidians, no es va estar de recordar el foc apagat d'una parella del qual va ser testimoni al cafè Zurich. "La passió mor, però la vida continua", va comentar Abrams. I és que en aquests casos en què la parella, mentre pren un cafè, no té res a dir, Abrams escriu: "La taula, seixanta per seixanta, del cafè / esdevé l'àrid llit on el riu irreversible de la passió està cec". De sobte, la imatge d'en Floquet de Neu va aparèixer rere els rapso-

des. "La línia de distància que separa els animals dels humans no és tan ampla com ens imaginem", va dir Abrams. I el crit d'un gorilla en el poema *Zoo etziba*: "No us penseu que estigueu massa més bé que jo; / només teniu gàbies un pel més espaioses". Després de recordar-nos que la bellesa es troba en qualsevol racó de la realitat i que els clàssics són font de modernitat, Abrams va voler retre homenatge a la passió d'Enric Sòria i la seva dona. "Els únics focs que duren / es preparen i s'atien amb cura / perquè cremin tranquils i a fons, deixant enrere / brases que crepitin fins a l'alba", escriu Abrams.

Com bé diu el títol del poemari, el desig acaba arraconat en notes a peu de pàgina. I el secret esclata! Amb motiu del cinquantesim aniversari d'aquest català d'adopció, reconeguts poetes i escriptors, entre els quals Montserrat Abelló, Joan Margarit, Francesc Parcerisas i Marta Pessarrodona, van voler celebrar l'efemèrides amb un llibre escrit per a l'ocasió: *Avui he quedat amb el Sam*. L'emoció i la incredulitat van poblar el bigoti d'Abrams, més atapatit que mai, davant de l'inesperat regal.